

Uddannelsesprogram for hoveduddannelsesforløb i samfundsmedicin

Videreuddannelsesregion Øst

Socialmedicinsk Center, Region Hovedstaden

Revideret juli 2022 af UKUL Lise Vestergaard Jespersen og UAO Mette Nolde Malling

Indhold

Indledning.....	4
Uddannelsens opbygning.....	4
Lærings- og kompetencevurderingsmetoder.....	4
Arbejde med relevante opgaver.....	5
Logbog.....	5
Portefølje	6
Struktureret vejledersamtale vha. kompetencekort.....	6
Uddannelsesvejledning	7
Hovedvejleder.....	7
Uddannelsesansvarlige overlæge (UAO)	7
Godkendelse af kompetencer.....	7
Obligatoriske kurser og forskningstræning.....	8
Specialespecifikke kurser	8
Generelle kurser.....	8
Forskningstræning	8
Uddannelsesplan.....	8
De kliniske ansættelser	9
Kvalitetsudvikling af speciallægeuddannelsen	9
Evaluer.dk.....	9
Inspektorordningen.....	10
Postgraduat Klinisk Lektor (PKL).....	10
Uddannelsesrådet for samfundsmedicin.....	10
Links.....	11
Bilag 1: Beskrivelse af uddannelsesvejledningen på ansættelsesstedet	12
Den uddannelsesansvarlige overlæges funktioner.....	12
Rammer for tildeling af vejleder	12
Hovedvejlederens funktioner og rammer for uddannelsesvejledning	12
Bilag 2: Beskrivelse af uddannelsesstedet.....	14
Beskrivelse af afdelingen	14
Uddannelsesstedets funktion og opgaver	14
Uddannelseslægens funktion og opgaver	15
Undervisning i afdelingen	16
Den uddannelsessøgende samarbejdspartnere	16
Afdelingens kernepensum	16

Sygdomsspecifikke oplysninger og vejledninger	16
Afdelingens forskningsopgaver og uddannelseslægenes mulighed for at deltage	17
Uddannelseslægenes muligheder for selv at vejlede.	17
Bilag 3: Individuel uddannelsesplan	18
Bilag 4: Kompetenceplacering	19

Indledning

Uddannelsesprogrammet er en beskrivelse af det forløb, der er sammensat for at sikre opnåelse af de samfundsmedicinske kompetencer i det samfundsmedicinske hoveduddannelsesforløb, inkl. lærings- og kompetencevurderingsmetoder, vejledning, kurser og forskningstræning.

Som bilag til uddannelsesprogrammet skal hvert uddannelsessted udarbejde beskrivelser af uddannelsesstedet og uddannelsesvejledningen, og der skal udarbejdes en individuel uddannelsesplan for hver uddannelsessøgende.

Selve kompetencerne i den samfundsmedicinske hoveduddannelse er beskrevet i målbeskrivelsen (se fx www.sst.dk).

Sidst i uddannelsesprogrammet findes en liste med relevante links.

Uddannelsens opbygning

Den samfundsmedicinske speciallægeuddannelse består (jf. målbeskrivelsen) af en kombination af samfundsmedicinske og kliniske ansættelser samt teoretiske og færdighedstrænende kurser (generelle kurser, forskningstræning, specialespecifikke kurser).

Den samfundsmedicinske hoveduddannelse omfatter ansættelse på minimum to samfundsmedicinske uddannelsessteder samt to kliniske ansættelser. Uddannelsesforløbene tilstræbes sammensat, således at den uddannelsessøgende får et så bredt kendskab til de samfundsmedicinske opgaver som muligt, herunder som minimum både socialmedicinske og administrative opgaver.

Uddannelsens varighed og indhold er beskrevet i målbeskrivelsen, der kan findes på www.sst.dk.

Eksempel på hoveduddannelsesforløb i samfundsmedicin (i alt fire år):

1. samfundsmedicinske ansættelse	1-2 Kliniske ansættelser	2. samfundsmedicinske ansættelse	3. samfundsmedicinske ansættelse (mulighed for ansættelse efter interesse)
12mdr.	12mdr.	12 mdr.	12 mdr.

Af bilag 4 fremgår sammensætningen af det specifikke uddannelsesforløb

Lærings- og kompetencevurderingsmetoder

Kompetencemålene, der skal vurderes og godkendes, er anført i målbeskrivelsen. Der er tale om minimumskompetencer, hvilket betyder, at lægen skal have opnået samtlige kompetencer ved afslutningen af uddannelsen. Det forventes således også, at uddannelseslægen udvikler kompetencer, der ligger ud over minimumskompetencerne.

For hver enkelt kompetence er der angivet anbefalede lærings- samt kompetencevurderingsmetoder. Ved vurdering af den uddannelsessøgende læges kompetencer, skal den anvendte metode til

kompetencevurdering kunne afgøre, om den uddannelsessøgende læge har eller ikke har erhvervet den pågældende kompetence. Kompetencevurdering foretages løbende i uddannelsesforløbet med henblik på dokumentation, evaluering og eventuel justering af uddannelsen undervejs (se henvisning til Sundhedsstyrelsens anbefalinger under 'Referencer'). DASAMS har udarbejdet kompetencekort, der er konkretiseringer af de enkelte kompetencer. Disse er tilgængelige på DASAMS' hjemmeside.

I den samfundsmedicinske introduktions- og hoveduddannelse anvendes kun to læringsstrategier:

- Arbejde med relevante opgaver
- Udarbejde portefølje inkl. uddannelsesplan og læringsdagbog

Den obligatoriske kompetencevurderingsmetode:

- Struktureret vejledersamtale vha. kompetencekort mhp. endelig godkendelse på logbog.net af hver af de otte kompetencer i hoveduddannelsen
- For H4 er 360 graders evalueringen obligatorisk

Nærmere beskrivelse af læringsmetoder og vejledning til opbygning af portefølje samt kompetencekort mm. findes på DASAMS' hjemmeside på www.dasams.dk/.

Det er karakteristisk for de lægelige opgaver i samfundsmedicin, at læring ikke altid er en lineær læringsproces, hvor det ene "håndgreb" er en forudsætning for, at det næste "håndgreb" kan læres. På den måde kan man beskrive læringen som cirkulær, hvor uddannelseslægen springer på et sted i cirklen, og efterhånden får en forståelse af de mange elementer cirklen er bygget op af. Dette forhold betyder, at det ikke giver mening detaljeret at angive i hvilken rækkefølge kompetencerne erhverves. Derimod kan der – på baggrund af den konkrete fordeling af kompetencerne i den enkelte blok – i den uddannelsessøgendes uddannelsesplan angives en forventet ansættelse (typisk 1. eller 2. samfundsmedicinske ansættelse eller klinisk ansættelse) samt et forventet tidsrum i en given ansættelse, inden for hvilken en kompetence forventes opnået.

Arbejde med relevante opgaver

Erhvervelse af de enkelte kompetencer foregår ved at den uddannelsessøgende arbejder med relevante opgaver under vejledning. Eksempler på relevante opgaver for erhvervelse af de enkelte kompetencer er angivet i målbeskrivelsen for samfundsmedicin, på logbog.net og på kompetencekortene. I starten af en ansættelse følges den uddannelsessøgende tæt, men i løbet af ansættelsesperioden foregår arbejdet mere og mere selvstændigt i takt med det stigende kompetenceniveau. De opgaver, som hoveduddannelseslægen arbejder med stiger i sværhedsgrad fra ukomplicerede og typiske for den pågældende afdeling til komplicerede og atypiske.

Logbog

En forudsætning for at opnå tilladelse til at betegne sig som speciallæge i samfundsmedicin efter afsluttet hoveduddannelse er indsendelse af udfyldt elektronisk logbog (logbog.net). Alle uddannelsessøgende i hoveduddannelse oprettes automatisk af Videreuddannelsessekretariatet i logbog.net.

Logbogens kompetencer underskrives af hovedvejlederen eller evt. den uddannelsesansvarlige overlæge (UAO) i den afdeling, hvor den pågældende kompetence er opnået hhv. af kursusleder, for så vidt det drejer sig om kompetencer opnået ved kursus. Attestation for at det enkelte uddannelseselement er tidsmæssigt gennemført gives af UAO.

På logbog.net kan den uddannelsessøgende finde en oversigt over eget forløb, sende kompetencer til godkendelse, skrive notater, se en oversigt over kurserne i uddannelsesforløbet, uploade egne filer (fx kursusbeviser og uddannelsesplan og endelig indsende ansøgning om speciallægeanerkendelse til Sundhedsstyrelsen. Tilsvarende kan UAO på logbog.net godkende kompetencer og se de uddannelsessøgendes forløb m.m.

Portefølje

Formålet med udarbejdelse af en portefølje er, at den uddannelsessøgende til stadighed forholder sig reflektivt til sin egen uddannelse og samtidig løbende dokumenterer denne.

Derudover er den et hjælperedskab, der gør det muligt for den uddannelsessøgende undervejs i sit uddannelsesforløb at få arkiveret alle de dokumenter, der skal bruges til den afsluttende ansøgning om speciallægeanerkendelse.

Porteføljen for den samfundsmedicinske speciallægeuddannelses anbefales at bestå af følgende elementer:

- Karriereplan (udbygges fortløbende gennem hele speciallægeuddannelsen)
- Uddannelsesplan (en ny uddannelsesplan for hver ansættelse) NB! Denne del af porteføljen er obligatorisk
- Kopi af udfyldte samtalskemaer (introduktionssamtale, justeringssamtaler og slutevalueringssamtale)
- Læringsdagbog
- CV

Dokumenter fra porteføljen kan uploades til den elektroniske logbog www.logbog.net.

Dokumenter, der uploades på logbog.net må ikke indeholde personhenførbare oplysninger fraset oplysninger vedr. uddannelseslægen selv.

Dokumenter, der uploades andre steder end i den private mappe, kan ses af alle dem, der er tildelt adgang til logbogen (UAO og vejledere) på alle de afdelinger, som lægen er, har været eller vides at skulle ansættes på.

Nærmere beskrivelse af opbygning af portefølje mm. findes på DASAMS' hjemmeside (se Links).

Struktureret vejledersamtale vha. kompetencekort

Dette er en aftalt vejledersamtale, hvor der med udgangspunkt i de af DASAMS udarbejdede kompetencekort (se links) gives feedback på de delkompetencer, der er erhvervet siden sidste samtale. Ved hjælp af kompetencekortene samt reflektionsark bliver det muligt at vurdere, om den uddannelsessøgende læge på et tilstrækkeligt højt niveau har eller ikke har erhvervet alle de delkompetencer, der er nødvendige for en godkendelse af hver konkretisering og i sidste ende den endelige samlede kompetence-godkendelse på www.logbog.net. Det forventes at den uddannelsessøgende i god tid inden vejledermøde fremsender begrundelse for, hvorfor man har opnået delkompetencer (fx i form af reflektionsarket).

Der findes på P-drevet ark til udfyldelse i forbindelse med hhv. introduktionssamtale, justeringssamtale og slutevalueringssamtale.

P:\SOCMED\H. Uddannelse og kompetenceudvikling\H1. Læger\3. Uddannelseslæger\A. Uddannelsesmappe\4. Vejledersamtaler\Skabeloner til vejledersamtaler

Den uddannelsessøgende læge får i forbindelse med den strukturerede vejledersamtale mulighed for, med udgangspunkt i refleksionsark, portefølje, at fremlægge sine egne overvejelser/refleksioner over opgavehåndteringen, herunder egen rolle og indsats, hvilket bidrager til læringen.

Uddannelsesvejledning

Under ansættelser i I- eller H-stillinger skal der gives konkret, individuel uddannelsesvejledning som anført i målbeskrivelsen. Vejledningen gives af den person, der af den uddannelsesansvarlige overlæge er udpeget til hovedvejleder. Uddannelsesvejledningen foregår på de enkelte uddannelsessteder. Vejledersamtaler forventes at finde sted hver 3. måned samt efter behov.

Hovedvejleder

En vigtig del af speciallægeuddannelsen er den uddannelsessøgendes mulighed for vejledning, refleksion og sparring undervejs. Derfor skal alle uddannelsessøgende tildeles en hovedvejleder. Som udgangspunkt kan læger på et højere uddannelsesniveau end den uddannelsessøgende udpeges til hovedvejleder.

Hvis uddannelsen ikke forløber planmæssigt i henhold til uddannelsesprogrammet og uddannelsesplanen, har hovedvejlederen pligt til at forsøge at afhjælpe den uddannelsessøgendes problem. Ved utilfredsstillende forløb er både den uddannelsessøgende og hovedvejlederen forpligtet til at orientere den uddannelsesansvarlige overlæge jf. Sundhedsstyrelsens Vejledning om Kompetencevurdering (se 'Links').

Hovedvejleder har ansvar for at sikre at den strukturerede evaluering af den uddannelsessøgende i forbindelse med hovedvejledermøder bliver gennemført samt at sikre tilbagemelding til uddannelseslægen.

Uddannelsesansvarlige overlæge (UAO)

Den uddannelsesansvarlige overlæges opgaver er ikke præciseret eller afgrænset i bekendtgørelser eller lignende. Nedenstående skal alene ses som anbefalinger til både uddannelsessøgende, afdelingsledelser og de uddannelsesansvarlige overlæger:

- Fordele uddannelsesopgaver
- Sikre at uddannelse og arbejdstilrettelæggelse sammentænkes
- Udarbejde og revidere introduktionsmateriale og uddannelsesprogrammer og sikre, at den uddannelsessøgende modtager det
- Udvælge vejledere og tildele den uddannelsessøgende en hovedvejleder
- Sikre at de formaliserede uddannelsesplaner udarbejdes og at uddannelsessamtaler gennemføres
- Attestere gennemførte uddannelseselementer
- Rådgive om videreuddannelse og karriereplanlægning
- Inspirere til relevante videnskabelige aktiviteter
- Udvikle og kvalitetssikre iværksatte uddannelsesfunktioner
- Sikre og udføre evaluering af afdelingens uddannelse af uddannelsessøgende, og at der følges op på disse evalueringer

Godkendelse af kompetencer

Så vidt muligt skal kompetencerne i målbeskrivelsen godkendes af en speciallæge i samfundsmedicin. Man kan godkende kompetencer, hvis man er på et højere uddannelsesniveau og er udpeget af UAO.

Er der kompetencer, der ikke kan opnås på ansættelsesstedet, og som ikke kan opnås i forbindelse med andre dele af hoveduddannelsesforløbet, skal der (så vidt muligt inden for de første tre måneder af

opholdet) træffes aftale med andre ansættelsessteder om fokuseret ophold, så kompetencerne kan opnås dér.

Det er op til den uddannelsessøgende, vejlederen og UAO i fællesskab at lægge en plan, hvis et uddannelsesforløb ikke forløber hensigtsmæssigt. Hvis der ikke kan rettes op på uddannelsesforløbet skal sekretariatet for lægelig videreuddannelse og den postkliniske lektor (PKL) kontaktes mhp. rådgivning.

Obligatoriske kurser og forskningstræning

Specialespecifikke kurser

I løbet af hoveduddannelsen skal den uddannelsessøgende gennemgå 10 specialespecifikke kurser (30 dage á syv timer). De specialespecifikke kurser er overordnet beskrevet i målbeskrivelsen. Ansvarlig for kurserne er hovedkursusleder for DASAMS. Annoncering og nærmere beskrivelse af de enkelte kurser og læringsmål findes på Sundhedsstyrelsens hjemmeside og på DASAMS' hjemmeside.

Generelle kurser

I hoveduddannelsen gennemføres tre kurser i samarbejde, organisation og ledelse (SOL I-III). De generelle kurser udmøntes og planlægges hovedsageligt regionalt af Videreuddannelsessekretariatet samt af Sundhedsstyrelsen. Der er derfor forskel på kursernes opbygning og varighed samt tilmeldingsprocedure. Lægen skal selv holde sig orienteret om tilmelding. For yderligere information henvises til det regionale videreuddannelsessekretariats hjemmeside og Sundhedsstyrelsens hjemmeside.

Derudover må det individuelt aftales med vejlederen, hvad der er muligheder og interesse for fx kurser i patientsikkerhed, forvaltningsret, offentlighedslov eller projektarbejde.

Forskningstræning

Forskningstræning gennemføres i hoveduddannelsen – så vidt muligt i 1. samfundsmedicinske ansættelse. En nærmere beskrivelse findes på Videreuddannelsessekretariats hjemmeside samt på DASAMS' hjemmeside. Forskningstræningen dokumenteres i logbogen.

Der er tre forskningstræningsmoduler: Forskningstræningsmodul 1 afholdes af Videreuddannelsesregion Øst: <https://www.laegeuddannelsen.dk/kurser/hoveduddannelsen-forskningstraening.aspx>. Da forskningstræningen helst skal gennemføres i 1. samfundsmedicinske ansættelse, anbefales det, at uddannelseslægen tilmelder sig forskningstræningsmodul 1 hurtigst muligt i H-forløbet. Forskningstræningsmodul 2 og 3 er specialespecifikke forskningstræningsmoduler, som gennemføres i samarbejde med arbejdsmedicin. Det tilstræbes, at forskningstræningsmodul 2 og 3 afholdes én gang årligt. Kurserne annonceres på DASAMS hjemmeside.

Uddannelsesplan

Den uddannelsessøgende skal med udgangspunkt i uddannelsesprogrammet og sammen med vejlederen udarbejde en individuel uddannelsesplan, hvor de konkrete arbejdsopgavers sammenhæng med målbeskrivelsen gøres klart. Der kan ydermere planlægges op til to fokuserede ophold á en uges varighed under hensyntagen til afvikling af afdelingens øvrige drift. Opholdet arrangeres af den uddannelsessøgende læge efter aftale med vejleder, teamleder og UAO.

Uddannelsesplanen kan løbende justeres efter behov.

De kliniske ansættelser

Den kliniske del af hoveduddannelsen tilstræbes tilrettelagt individuelt med hensyntagen til den uddannelsessøgendes ønsker og interesser. Generelt gælder, at kun kliniske ansættelsessteder, som kan bidrage til, at kompetencen 'H8 Kliniker' opnås, bør godkendes som uddannelsessted. Den endelige placering af kliniske ansættelser afgøres af Videreuddannelsesregion Øst evt. i samråd med specialets postgraduate kliniske lektor (PKL).

De enkelte kliniske ansættelser skal være af mindst seks måneders varighed, og kan som udgangspunkt foregå på sygehusafdelinger med patientkontakt (somatiske eller psykiatriske) eller i almen praksis.

De kliniske kompetencer anbefales opnået ved ansættelse inden for hovedområderne: medicin, kirurgi, almen medicin og psykiatri. Det bør tilstræbes, at uddannelseslægen, inklusiv sin kliniske basisuddannelse (KBU), ender med at have haft ansættelse inden for mindst tre af disse hovedområder af hensyn til bredden i den kliniske uddannelse. Det bør desuden tilstræbes, at de afdelinger, der indgår i uddannelsesforløbene, har et bredt udsnit af patienttyper.

Formålet med den kliniske uddannelse er at udvikle den uddannelsessøgende læges generelle kliniske færdigheder til et niveau, der ligger væsentligt over den kliniske basisuddannelse, således at lægen får et bredt kendskab til den kliniske referenceramme, herunder sundhedsvæsenets organisering, som grundlag for det fremtidige samfundsmedicinske virke. I de kliniske ansættelser forventes den uddannelsessøgendes kliniske arbejde derfor som minimum at foregå på niveau med læger i introduktionsstilling i de pågældende specialer eller læger i hoveduddannelse inden for almen medicin, når disse er i deres sideuddannelse.

Desuden bør den kliniske ansættelse så vidt muligt give mulighed for at sætte arbejdet på den kliniske afdeling i samfundsmedicinsk perspektiv, fx ved inddragelse i afdelingens administration, samarbejde med andre dele af sundhedsvæsenet, ledelse eller planlægning.

Uddannelsesplanen for det kliniske ophold skal udarbejdes af den uddannelsessøgende sammen med den lokale vejleder i den kliniske afdeling. Lokal tilpasning af uddannelsesprogram samt uddannelsesplan kan evt. udarbejdes i samråd med PKL, UAO fra den første samfundsmedicinske ansættelse samt uddannelsesrådet.

Kvalitetsudvikling af speciallægeuddannelsen

Det Nationale og de Regionale Råd for lægers Videreuddannelse skal sikre høj kvalitet i den lægelige videreuddannelse. Til løsning af denne opgave anvender Det regionale Råd de uddannelsessøgendes evaluering af afdelingerne samt inspektorrapporter ligesom man drøfter uddannelsesmæssige spørgsmål med repræsentanter fra specialet i de regionale specialespecifikke uddannelsesråd, hvor specialets postgraduate kliniske lektor (PKL) er formand og de uddannelsesansvarlige overlæger samt en uddannelsessøgende er medlemmer.

Evaluer.dk

Evaluer.dk er det site, hvor de uddannelsessøgende skal evaluere deres uddannelsesforløb. Læger i H-forløb tilmeldes automatisk.

Ved afslutning af hvert delforløb skal den uddannelsessøgende besvare spørgsmål om uddannelsesprogrammet, gennemførelse af uddannelsesplan og uddannelsesstedet og dets læringsrammer. Den uddannelsessøgende modtager log-in via mail fra Videreuddannelsessekretariatet.

Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse offentliggør de uddannelsessøgendes evalueringer af uddannelsesstederne. Alle kan tilgå (anonymiserede) resultater af evalueringerne via www.evaluer.dk med angivelse af et gennemsnit af alle evalueringer på det givne uddannelsessted. UAO, Videreuddannelsessekretariatet samt PKL har adgang til at se enkeltevalueringer og prosatekst om uddannelsesstederne. Det forventes at afdelingerne løbende anvender disse evalueringer i arbejdet på at forbedre den lægelige videreuddannelse.

Inspektorordningen

Inspektorordningen har til formål at bidrage til kvalitetssikring og kvalitetsudvikling af den lægelige videreuddannelse på uddannelsesafdelingerne på landets sygehuse. Afdelinger skal besøges minimum hvert fjerde år, hvis ikke særlige forhold gør sig gældende.

Oplever den uddannelsessøgende et utilfredsstillende uddannelsesforløb kan man søge om at få afdelingen vurderet ved et inspektorbesøg. Anmodningen skal rettes til Sundhedsstyrelsen.

I praksis fungerer ordningen ved, at to inspektorer aflægger et besøg på en uddannelsesafdeling. Forud for besøget udfærdiger afdelingen en selvevalueringsrapport med en analyse af uddannelsesfunktionen og miljøet på afdelingen. På baggrund af rapporten gennemfører inspektorerne kvalitative interview med relevante personalegrupper. Inspektorerne analyserer samtidig afdelingens rutiner og procedurer, der er relevante for afdelingens uddannelsesfunktion og miljø og udarbejder en inspektorrapport. Rapporten inkl. aftale med indsatsområder forelægges afdelingen til godkendelse og underskrift. Aftalen skal omfatte løsningsforslag til udvikling og forbedring af uddannelsesfunktion og miljø og indeholder en handlingsplan og tidshorisont. Ved opfølgende besøg revurderes afdelingen med fokus på indsatsområderne. Efter et inspektorbesøg offentliggøres en rapport fra inspektorernes besøg.

Inspektorerne er typisk speciallæger og uddannelsessøgende fra specialet, der via de videnskabelige selskaber kan deltage i inspektorordningen.

Det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse skal løbende og i samarbejde med afdelingens UAO, specialets PKL og uddannelsesrådet vurdere den enkelte afdelings egnethed som uddannelsessted på baggrund af inspektorrapporterne.

Postgraduat Klinisk Lektor (PKL)

PKL har som opgave at sikre rådgivning i forbindelse med uddannelsesplanlægning og regional kursusaktivitet, ligesom PKL har en rådgivende funktion, når eventuelle problematiske uddannelsesforløb skal tackles. PKL er formand for det regionale uddannelsesråd for samfundsmedicin.

Uddannelsesrådet for samfundsmedicin

Uddannelsesrådet for samfundsmedicin under det Regionale Råd for Lægers Videreuddannelse drøfter spørgsmål om kvaliteten af videreuddannelsen på de uddannelsessteder, der indgår i den samfundsmedicinske uddannelse i regionen. Uddannelsesrådet består af de uddannelsesansvarlige overlæger i specialet i regionen, en uddannelsessøgende i specialet (udpeget af DASAMS), en yngre læge i specialet (udpeget af Yngre Læger) samt specialets lokale PKL. En medarbejder fra Videreuddannelsessekretariatet varetager sekretariatsfunktionen.

Uddannelsesrådet for samfundsmedicin i Videreuddannelsesregion Øst holder møde minimum to gange årligt.

Links

Dansk Selskab for Samfundsmedicin (DASAMS): <https://www.dasams.dk/>

DASAMS's materiale om speciallægeuddannelsen: <http://www.dasams.dk/speciallaegeuddannelsen/>

Her findes bl.a.

- Målbeskrivelse
- Beskrivelse af lærings- og kompetencevurderingsmetoder
- Skabelon til introduktionssamtale
- Skabelon til justeringssamtale
- Skabelon til slutevalueringssamtale
- Kompetencekort til introduktionsuddannelsen
- Kompetencekort til hoveduddannelsen
- Kursusmål for specialespecifikke kurser
- Kursusmål for forskningstræning
- Vejledning til 360-graders evaluering af H4 Teamleder
- Vejledning til opbygning af portefølje

Den regionale lægelige videreuddannelse inkl. oversigt over PKL: www.laegeuddannelsen.dk

Sundhedsstyrelsens beskrivelse af kompetencevurdering:

<https://www.sst.dk/da/udgivelser/2013/kompetencevurderingsmetoder---en-oversigt>

Lægeforeningens karriererådgivning: <https://www.laeger.dk/karriereraadgivning-yngre-laeger>

Den elektronisk logbog for speciallægeuddannelsen: <https://secure.logbog.net/login.dt>

Site for evaluering af uddannelseselementer i speciallægeuddannelsen: <https://www.evaluer.dk/>

Bilag 1: Beskrivelse af uddannelsesvejledningen på ansættelsesstedet

Den uddannelsesansvarlige overlæges funktioner

Den uddannelsesansvarlige overlæge (UAO) er sammen med afdelingsledelsen ansvarlig for Socialmedicinsk Centers (SC) videreuddannelse af uddannelsessøgende læger. Dette indebærer, at videreuddannelsen ved SC som minimum opfylder målbeskrivelsen for det pågældende uddannelseselement. UAO har ansvaret for, at der udarbejdes uddannelsesprogrammer i forbindelse med ansættelse, at disse justeres efter behov, og at de efterleves.

Herudover skal UAO sikre, at samtlige uddannelsessøgende læger, får tildelt en hovedvejleder, og at hovedvejledere oprettes i Logbog.net. UAO skal tilsvarende sikre, at læger i hoveduddannelsesstilling oprettes i evaluer.dk

UAO er sammen med hovedvejlederen ansvarlig for, at introduktions-, justerings- og slutevalueringssamtalerne gennemføres og skal sammen med afdelingsledelsen sikre grundlaget for uddannelsesplanens gennemførelse. Desuden er den enkelte uddannelseslæge ansvarlig for at udforme og løbende revidere den individuelle uddannelsesplan gældende for uddannelsesforløbet ved SC.

Den uddannelseskoordinerende uddannelseslæge (UKUL) ved SC samarbejder med UAO omkring varetagelse af de uddannelsessøgende lægers interesse.

Materiale vedrørende lægeuddannelse ved SC findes på afdelingens lokale P-drev under mappen Uddannelseslæger. Her findes også fx funktionsbeskrivelser for UAO, UKUL og hovedvejleder.

P:\SOCMED\H. Uddannelse og kompetenceudvikling\H1. Læger

Rammer for tildeling af vejleder

Afdelingsledelsen er i samråd med UAO ansvarlig for at uddannelsessøgende læger tildeles vejledere. Tildeling af hovedvejleder finder sted inden ansættelsens påbegyndelse og det tilstræbes, at hovedvejleder er speciallæge i samfundsmedicin. Hvis hovedvejlederen ikke har et opdateret vejlederkursus, tilmeldes vedkommende kurset. UAO er som udgangspunkt ikke selv hovedvejleder. Det tilstræbes, at den uddannelsessøgende og hovedvejleder er i samme team.

Hovedvejlederens funktioner og rammer for uddannelsesvejledning

Indenfor de første fire uger af ansættelsen udarbejder uddannelseslægen – i samråd med hovedvejlederen – sin individuelle uddannelsesplan. Uddannelsesplanen udarbejdes på baggrund af en skabelon herfor (se materiale under mappen Uddannelseslæger på P-drevet). Planen, der sammen med kompetencekortene, danner grundlag for uddannelsessamtalerne, justeres løbende. Uddannelsesplanen sendes til UAO. Ved justeringssamtaler fremsendes uddannelsesplanen til UAO med fremhævede ændringer. Der afholdes introduktionssamtale og slutevalueringssamtale samt et antal justeringssamtaler. Individuelle uddannelsesplaner samt referater fra intro, justering, og slutevalueringssamtaler gemmes i logbog.net. Som udgangspunkt afholdes samtale mindst hver 3. måned. Der tilbydes desuden individuel karriererådgivning ved hovedvejleder og UAO.

I den individuelle uddannelsesplan skal indgå en plan over, hvornår H-lægen skal på de obligatoriske specialespecifikke kurser:

Denne plan skal udarbejdes hurtigst muligt efter ansættelse af hensyn til at nå at komme på alle kurserne i løbet af hoveduddannelsen og af hensyn til afdelingens skemaplanlægning. Det er ligeledes vigtigt, at H-lægen i samarbejde med hovedvejleder planlægger forskningstræningsopgave og tidspunkt for deltagelse i forskningstræningskursus. Det tilstræbes, at forskningstræningsopgaven laves i det første H-forløb.

Efterhånden som uddannelseslægen opnår de enkelte kompetencer, godkendes disse af hovedvejlederen. Kompetencer kan godt opnås i et samarbejde mellem uddannelseslægen og andre ansatte i afdelingen. Hovedvejlederen sikrer i så fald, at kravene, jf. kompetencekort, er opfyldt, og godkender kompetencen i Logbog.net. Ved afslutning på uddannelsesforløbet skal UAO godkende tidsmæssig attestations i Logbog.net. Såvel den uddannelsessøgende læge som hovedvejledere er forpligtede til at orientere UAO, hvis de ikke finder forløbet tilfredsstillende eller er usikre på formelle krav til uddannelsesforløbet. Ved uddannelsen af læger ved SC er et centralt punkt mesterlære både i undersøgelse og udredning af patienter, men også i forbindelse med rollen som sundhedskoordinator. Ved uddannelsen lægges vægt på de 7 lægeroller og på, at der arbejdes på og reflekteres over de fire niveauer indenfor samfundsmedicin (individ, gruppe, organisation og samfund). Der lægges vægt på støtte og en anerkendende tilgang, selvstændighed og selvstændigt initiativ. Hertil lyst til at lære, eget ansvar samt en professionel og åben dialog om, hvad der fungerer og hvad der skal forbedres ikke mindst en løbende progression i forhold til uddannelsesplanen. Lægen oplæres bl.a. vha. følgende 5 grundprincipper:

1. VIDEN: kan lægen gengive og forklare, det der er lært fx ved samtalen med patienten og ved supervision af anden læge samt ved den tværfaglige kliniske konference?
2. FÆRDIGHEDER: kan lægen bruge det lærte til at udarbejde en journal ud fra den bio-psyko-sociale model og en LÆ275 og fremlægge sagen ved den tværfaglige kliniske konference? Og ved et rehabiliteringsmøde? Kan lægen kommunikere?
3. FORSTÅELSE: kan lægen forklare og analysere sammenhænge i og konsekvenser af det lærte stof fx ved en tværfaglig klinisk konference og på sigt ved et rehabiliteringsmøde i kommunen? Og forstår lægen at samarbejde med andre fagligheder i afdelingen og ved rehabiliteringsmøder?
4. ANVENDELSE: kan lægen bruge det lærte og udvikle dette ved de kommende socialmedicinske journaler og ved de kommende rehabiliteringsmøder, men også i andre sammenhænge fx som minivejleder for en nyansat uddannelseslæge ved SC? Og ved det fremtidige lægevirke på en anden afdeling? Der lægges også vægt på at uddannelseslægen selv reflekterer over, hvilke kompetencer denne opnår i afdelingen i forhold til de 7 lægeroller og de 4 samfundsmedicinske niveauer.
5. EVALUERING MED GODKENDELSE AF UDDANNELSESFORLØBET I SC: Kan lægen efter evaluering af uddannelsesforløbet i afdelingen (som typisk varer 12 måneder, ellers 6 eller 18 måneder) få godkendt uddannelsesforløbet i henhold til gældende retningslinjer.

Ved fælles hovedvejledermøde hver 2. måned benyttes en model for struktureret evaluering – generel vurdering – hvor samtlige uddannelseslæger evalueres. Det er hovedvejleders opgave at sikre at evalueringen bliver udført samt at uddannelseslægen får relevant tilbagemelding.

Bilag 2: Beskrivelse af uddannelsesstedet

Beskrivelse af afdelingen

Socialmedicinsk Center (SC) blev grundlagt i 2012 som et regionalt projekt til etablering af et socialmedicinsk specialeområde i Region Hovedstaden. SC blev først organiseret som et afsnit under Arbejds- og Miljømedicinsk Afdeling, men fremstår i dag som et selvstændigt center såvel ledelsesmæssigt som økonomisk. SC dækker hele Region Hovedstaden, som består af 29 kommuner. SC består af Socialmedicinsk klinik, Center for Voldsramte og Center for Komplekse Symptomer. Uddannelseslæger arbejder primært i Socialmedicinsk klinik. I 2013 betød den ændrede lovgivning om førtidspension, fleksjob og ressourceforløb, at de fem regioner i Danmark skulle levere sundhedskoordinatorer til de kommunale rehabiliteringsteams samt levere kliniske socialmedicinske udredninger til kommunerne. Denne opgave blev i Region Hovedstaden placeret i SC på Frederiksberg Hospital. Opgavetilsførslen betød, at centeret ekspanderede hurtigt i perioden 2013 til 2016. Afdelingen befinder sig stadig i en proces, hvor der løbende tilknyttes faste medarbejdere. I 2012 var der 8 fastansatte i SC og i 2022 består SC af 101 medarbejdere og et antal eksternt tilknyttede speciallægekonsulenter som indgår i gruppen af sundhedskoordinatorer. Personalegruppen omfatter flere fagområder, der primært relaterer sig til rehabilitering og arbejdsfastholdelse. For flere detaljer om SC henvises til Personalehåndbogen.

Afdelingen er også beskrevet på internettet: <https://www.frederiksberghospital.dk/socialmedicinsk-enhed/Sider/default.aspx>

Visionen i SC er at hjælpe alle borgere, der kommer i afdelingen, til at føle sig hørt og hjulpet. SC ønsker dertil at være en god samarbejdspartner således, at kommunerne og andre bliver i stand til at give borgerne de relevante tilbud fx på det arbejdsmarkedsrettede område eller indenfor KRAM-faktorer. SC ønsker også at samarbejde med fx praktiserende læger og hospitalsafdelinger mv for at hjælpe med de patienter, som har vanskelige socialmedicinske problemstillinger. Missionen er, at SC skal være et videnscenter for socialmedicin.

Det overordnede mål i SC er at sikre høj kvalitet og ensartethed i behandlingen af borgere og patienter. Den uddannelsessøgende læge er under supervision ansat i en introduktionsstilling eller i en hoveduddannelsesstilling, sideløbende med en teoretisk uddannelse, jf. retningslinjer for speciallægeuddannelsen, www.sst.dk.

Der er to hovedretninger inden for samfundsmedicin: Socialmedicin og administrativ medicin. På SC, Frederiksberg Hospital, Region Hovedstaden, uddanner vi læger indenfor den socialmedicinske gren af det samfundsmedicinske speciale. Afdelingen har regionsfunktionen i socialmedicin.

Uddannelsesstedets funktion og opgaver

I afdelingen deltager lægen i udarbejdelse af socialmedicinske journaler, lægefaglige konferencer og evt. forskning mv. Eksternt virker lægen som sundhedskoordinator ved rehabiliteringsteammøder i kommunerne med henblik på at sikre borgeren optimale muligheder for at kunne genvinde og forbedre funktionsevnen. Hensigten er at hjælpe udsatte borgere tilbage til arbejdsmarkedet på ordinære forhold eller efter en konkret vurdering fx til ressourceforløb, flexjob eller førtidspension.

Uddannelseslægens funktion og opgaver

Det primære fokus i starten af ansættelsen er, at uddannelseslægen lærer at kunne udrede en socialmedicinsk patient i Klinisk Funktion (KF). Sekundært er der fokus på oplæring i sundhedskoordinator (SK) funktionen mhp. at kunne deltage i rehabiliteringsmøder. Herefter er uddannelseslægen parat til at udrede og medvirke til forløb med regionspatienter. Endelig er der fokus på ekstra-uddannelsesopgaver på baggrund af individuel drøftelse med uddannelseslægen.

Det forventes, at hoveduddannelseslægen har ca. 2 opgaver per uge i starten af forløbet, fx én patient i klinisk funktion og ét rehabiliteringsmøde i en kommune. Mod slutningen af forløbet forventes H-lægen at varetage 2,5 opgaver om ugen i gennemsnit. Dertil kommer de såkaldte ekstra-uddannelsesopgaver, som defineres nærmere ved ansættelsesstart med afsæt i den enkelte uddannelseslæges kompetencer, ønsker og uddannelsesplaner mv. Ekstra-uddannelsesopgaverne er udover obligatoriske uddannelseselementer og kan fx være kurser, forskning, fokuseret ophold, it-opgaver, vejledninger mv.

Klinisk Funktion

Udredning af socialmedicinske patienter sker ud fra den bio-psyko-sociale model. Patienter bliver henvist af kommunen når der behov for yderligere vurdering af helbredet i relation til funktionsniveau og skånebehov, ved komplekse sager med flere diagnoser og tvivl om hvilke, der påvirker funktionsniveauet eller når der er symptomer, hvor der ikke er konstateret tilsvarende objektive fund. Resultatet af undersøgelsen kommer til at indgå ved et rehabiliteringsmøde i en af de 29 kommuner, der er i Region Hovedstaden.

Sundhedskoordinator

Efter ca. 2 måneders ansættelse og såfremt lægen vurderes som egnet af vejleder og af den uddannelsesansvarlige overlæge (UAO), indgår uddannelseslægen nu efter oplæring som sundhedskoordinator dvs som læge ved rehabiliteringsmøder i kommunerne. Uddannelseslægen sendes kun ud som sundhedskoordinator til de tværfaglige møder i kommunerne, såfremt lægen kan mestre det kliniske arbejde tilstrækkeligt til at kunne fungere som sundhedskoordinator. Lægen skal fremstå reflekterende og lyttende – med læring for øje – når der kommer inputs fra andre fagligheder både ved supervision og under konferencer. Herved sikres tilstrækkelig kvalitet i de ofte komplekse patientsager.

Uddannelseslægen skal inden udsendelsen som sundhedskoordinator, have kendskab til den bio-psyko-sociale model og de typiske diagnoser som ses i afdelingen, dvs. de sygdomme som rammer mennesker, som står udenfor arbejdsmarkedet. Det kan være forskellige psykiske sygdomme som fx depression, angst, personlighedsforstyrrelser, PTSD, skizofreni. Men der er også forskellige fysiske sygdomme som fx hjerneskade, kroniske smerter i bevægeapparatet, lungesygdommen KOL samt overvægt. Kendskab til fx funktionelle lidelser og KRAM-faktorer er også relevant.

Regionsudredning og Arbejdsfastholdelse

SC får, som den eneste socialmedicinske afdeling i Danmark, henvist patienter, der har funktionsnedsættelse og er truede på deres arbejdsevnen, hvor de henvissende instanser er fagforeninger, praktiserende læger og andet sundhedsfagligt personel. Disse patienter må ikke være i et jobafklarings- eller ressourceforløb, modtage kontanthjælp eller ledighedsydelse.

Den socialmedicinske udredning består af samtale ved socialfaglig konsulent og på baggrund af denne udredning supervises sagen og det vurderes, om der er behov for lægelig udredning og/eller fysioterapeutisk vurdering. Der kan tilbydes rundbordssamtale med socialfaglig og eller læge, fysioterapeutisk vurdering på arbejdspladsen. I udredning peges der på relevante arbejdsmarkedsrettede

rehabiliteringsindsatser som borger evt. kan bruge i samarbejde med egen læge, fagforening og/eller jobcentret.

Hoveduddannelseslæger bliver i deres uddannelsesforløb introduceret til regionspatienterne efter ca. seks måneders ansættelse, hvorfor der må forventes at være opnået en vis erfaring med udredning af patienter i Klinisk Funktion samt vurdering af borgere på rehabiliteringsmøder.

Undervisning i afdelingen

Hver anden fredag afholdes Socialmedicinsk Klinik møder (SK-møder) hvor der holdes oplæg relevante for arbejdet i klinikken. Ydermere er der fællesundervisning for hele afdelingen hver 4.-6. uge med tværfaglige oplæg. Der afholdes også journal club en gang om måneden. Det forventes af uddannelseslægerne underviser indenfor kendte kompetenceområder samt efter fokuserede ophold eller konferencer.

Den uddannelsessøgende samarbejdspartnere

Uddannelseslæger arbejder under ansættelsen sammen de øvrige læger i SC, afdelingens psykologer, socialfaglige, sekretærer og fysioterapeuter. Herudover arbejder uddannelseslægen sammen med sagsbehandlere, mødeledere og øvrigt kommunalt ansatte ved rehabiliteringsmøderne i kommunerne.

Afdelingens kernepensum

Overordnet omkring jobafklaring, sygedagpenge, fleksjob, førtidspension etc.:

- www.lægehåndbogen.dk Søg på "Social Medicin".

Lov om kompensation til handicappede i erhverv, aktiv beskæftigelsesindsats, sygedagpenge, aktiv socialpolitik og social pension:

- www.cabiweb.dk/lovstof/
- www.retsinformation.dk
- <https://star.dk> (Styrelsen for Arbejdsmarked og Rekruttering)

Sygdomsspecifikke oplysninger og vejledninger

Vejledninger for behandlingsforløb, prognose for kardiologiske diagnoser såsom hjertesvigt, takykardier, iskæmisk hjertesygdom, medfødt hjertesygdom etc:

- www.cardio.dk NBV- Den nationale kardiologiske behandlingsvejledning.

Vejledning for behandlingsforløb, prognose etc for endokrinologiske lidelser:

- www.endocrinology.dk NBV- Den nationale endokrinologiske behandlingsvejledning.

Vejledning for behandlingsforløb, prognose, osv for reumatologiske lidelser:

- www.danskreumatologi.dk NBV – Den nationale reumatologiske behandlingsvejledning.

Oplysninger om behandling af funktionelle lidelser i Region Hovedstaden:

- <https://www.frederiksberghospital.dk/socialmedicinsk-enhed/center-for-komplekse-symptomer/Sider/Center-for-Komplekse-Symptomer.aspx>

Vejledning for behandlingsforløb for psykiatriske lidelser:

- www.dpsnet.dk/publikationer/guidelines

Pakkeforløb for cancer, andre somatiske lidelser, psykiatriske diagnoser:

- www.sundhed.dk Under "Almen praksis region H", søg på pakkeforløb

Mere omfattende vejledninger til behandlingsforløb:

- www.dsam.dk Gå ind på "Vejledninger".
- www.armoni.dk

Afdelingens forskningsopgaver og uddannelseslægenes mulighed for at deltage

Den forskningsansvarlige overlæge er ansvarlig for forskning i afdelingen og den forskningsansvarlig yngre læge har i henhold til funktionsbeskrivelsen også opgaver relateret til forskningen i SC. Alle hoveduddannelseslæger, som skal lave en forskningstræningsopgave tilknyttes en forskningsvejleder, som kan være den samme som hovedvejlederen.

Publikationslister samt en liste over igangværende forskningsprojekter inkl. links til disse og andre projekter ved SC opdateres jævnligt på afdelingens P-drev: P:\BFH\SOCMED\G. Forskning og udvikling\

Den forskningsansvarlige yngre læge og den forskningsansvarlig overlæge reviderer og udarbejder materiale indenfor forskningsområdet for fx at sikre, at uddannelseslægerne på skift, fremlægger publicerede forskningsartikler eller lignende i afdelingen cirka 10 gange om året ved afdelingens Journal Club.

Uddannelseslægenes muligheder for selv at vejlede.

Ved Socialmedicinsk Center kan hoveduddannelseslæger blive hovedvejleder for en introduktionslæge. Hoveduddannelseslægen forventes i denne forbindelse at gennemføre vejlederkursus indenfor de første ca. 3 mdr. Det forudsættes, at H-lægens hovedvejleder finder at H-lægen er klar til at påtage sig funktionen som hovedvejleder.

Bilag 3: Individuel uddannelsesplan

Uddannelsesplanen udarbejdes jf. <https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=121159>

Bilag 4: Kompetenceplacering

Snarest efter ansættelse i den første del af hoveduddannelsesforløbet bør H-lægen samt de uddannelsesansvarlige overlæger fra hhv. 1., 2. og evt. 3. samfundsmedicinske ansættelse have aftalt og beskrevet, i hvilke ansættelser i forløbet de enkelte kompetencer tænkes opnået. I de tilfælde, hvor den uddannelsessøgende indgår i et hoveduddannelsesforløb, hvor kun den første samfundsmedicinske ansættelse er fastlagt, skal planen for, hvornår i forløbet kompetencerne skal opnås, fastlægges ad hoc af de respektive uddannelsesansvarlige overlæger.